

Nohy jasně červené.

238

Dudek chocholatý *Upupa epops*

tH4-5 / P

V 25-29 cm (včetně zobáku dl. 4-5 cm), RK 44-48 cm. Hnízdí v zemědělských oblastech a otevřené, travnaté krajíně s lesíky, živými ploty a křovinami; často je pozorován ve vinohradech a sadech. Letní výskyt (většinou konec IV.-IX.), zimuje v Africe. V ČR pravidelně hnízdí a protahuje. Většinu času tráví na zemi, potravu hledá v nízké trávě nebo na holých místech (živí se hlavně červy a hmyzem). Ostražitý (ale ne přímo plachý), od člověka si udržuje určitou vzdálenost. Hnízdí ve stromové dutině, kamenných stěnách, budkách nebo v základech domů.

URČOVÁNÍ Jeden z nejnápadnějších a nejhezčích ptáků celé uvažované oblasti: *žlutohnědě růžový s černými a bílými pruhy, široce zakulacenými křídly a vztyčitelnou chocholkou* na temeni *podobnou čelence indiánského náčelníka* (kterou obvykle zvedá jen na okamžik při přistání, jindy vzácně). Zobák dlouhý, úzký, mírně ohnutý. Ocas černý s širokým bílým pruhem. Létá kolébatvě a dost vrátce v krátkých vlnkách, s náznaky plachtění, v nepravidelném rytmu a často nížko nad zemí. Na zemi se pohybuje čile a trhavě, jako špaček.

HLAS Při vzrušení vysoké, hlučné „šř“ ve stylu hrdičky zahradní nebo vzdáleného racka chechtavého. Při krmení partnera nebo mláďat na hnízdě také ostré opakované „čerr“, podobně i v jiných situacích. V toku třísilabičné, duté a tlumené „hu-pu-pu“ („du-du-du“), několikrát opakované; zblízka slabé, ale daleko se nesoucí.

LEDŇÁČKOVITÍ *Alcedinidae*

Malí nebo středně velcí, kompaktní ptáci s poměrně velkou hlavou a zobákem, krátkým krkem a nohama. Většinou u vody, jsou přizpůsobeni lovu ryb, při němž se vrhají do vody a potápějí se.

Ledňáček říční *Alcedo atthis*

sH4

V 17-19,5 cm (vč. zobáku dl. asi 4 cm). Žije u malých a středně velkých pomalu tekoucích řek bohatých na ryby, se stromy a břehy vhodnými k hnízdění; někdy u jezer; v zimě také v ústí řek a na pobřeží. Sedí nehybně a vyhlíží malé rybky, které následně loví kolmým pádem do vody a potopením. Někdy se při hledání kořisti třepotá na místě. Poměrně plachý a neklidný. Vyrabává hnízdní nory v písečných březích, ve kterých jsou mláďata vychovávána na podkladu z nahromaděných rybích kostí.

URČOVÁNÍ Malý, *zavalitý, s krátkým ocasem* a nohama, *velkou hlavou* a neúměrně *dlouhým zobákem*. Sedí vzpřímeně. Nádherně zářivě zbarvený: *temeno a křídla zelenomodré* (z některých

ciho páru má ♂ jasně černý zobák a ♀ červenatý kořen dolní čelisti. **Nohy hnědavé.** – Juvenilní: Jako ad., ale peří je trochu matnější a do zelená. Nohy šedavé.

HLAS Obvykle se ozývá v letu krátkým, ostrým hvízdnutím „zř“, někdy s další slabikou „zř-tř“, při vzrušení opakovaně v krátkých sériích. Zpěv, který je slyšet velmi zřídka, je tvořen jednoduchými řadami tónů podobných předchozím a je pronášen v trhavém, nepravidelném rytmu.

Ledňáček huďdohlavý *Halcyon smyrnensis*

V 26-30 cm (vč. zobáku dl. asi 6 cm). Na rozdíl od příbuzných druhů není přísně vázaný na vodu, může být spatřen i mezi stromy v suchších zemědělských oblastech, v palmových hájích av městských parcích, někdy i v lese s nevelkými pasekami. Obvykle ale blízko vody. Loví ryby, obojživelníky, ještěrky a hmyz.

URČOVÁNÍ Velikost většího drozda. Živé zbarvení ho činí nezměnitelným. Hlava, břicho, boky a malé křídelní krovky kaštanově hnědé, *hrdlo a horní část hrudi čistě bílé, hřbet, srchní strana ocasu a převážně i křídla modrozelené. Zobák korálově rudý.* V letu mu září blankytně modré skvrny na svrchní straně ručních letek a *zespodu velká bílá křídelní pole.* – Juvenilní: O něco matnější, na bílé hrudi často jemně tmavé vlnkování. Zobák žlutohnědý nebo oranžový s tmavší špičkou.

HLAS *Hlučností a hlasitostí* dominuje místu svého výskytu. Poplašené skřehotavé, kovové znějící „krix krix krix-ix...“. V toku velmi hlasité a opakované rychlé trylkovité hvízdání, s klesající výškou, které zní rozhořčeně a bečivě, *„tř-tř-tř-tř-tř-tř...“* a je často pronášeno z vrcholku vysokého blahovičníku.

Rybařík pruhoprsý *Megaceryle alcyon*

V 31-34 cm. Velmi vzácný zatoulanec ze S Ameriky.

URČOVÁNÍ Velký a mohutný. *Svrchu olovově šedý s bílým obojkem.* Hrud bílá buď s šedým (♂) nebo s šedým a rezavým pruhem (♀). Proloužená pera temene a šíje mohou být vztyčena a tvořit tak *štrapatou chocholku.*

Rybařík jižní *Ceryle rudis*

V 25-27 cm (včetně zobáku dl. asi 5 cm). Hnízdí u řek, jezer, v ústích řek, u kanálů a rybníků; také na pobřeží, kde ho lze spatřit, jak se třepotá dost daleko od břehu nad příbojem. Stálý.

URČOVÁNÍ Velký a čilý. Třepotá se a odpočívá na otevřených místech, kde je dobře vidět. Peří je pouze *černobílé.* Spodní strana těla bílá, *♂ má dva černé pruhy přes hrud'* a ♀ jeden.